25 gr.

Wydanie krakowskie

25 gr.

GONIEC KRAKOWSKI

Cena zasadnicze ogłoszeń: Za wiersz o wysokości 1 mm 22 mm szerokości (1 szpalta) po 36 groszy, „marginesowe" po złotych 3.— za 1 milimetr w jednej szpalcie (szerokość szpalty 45 milimetrów) Adres: „Goniec Krakowski", Kraków, Wielopole 1, tel. 22061.

Rok VI. Nr. 279.

Kraków, wtorek 28 listopada 1944

Nie zamówione przez Redakcję rękopisy będą zwracane autorom jedynie przy dołączaniu porta zwrotnego. Prenumerata miesięczna 6.— zł., z odnoszeniem do domu 6.50 zł. W Rzeszy z dopłatą porto 7.50 zł. W Gen. Gub. tylko prenumerata przez urzędy pocztowe. Konto czekowe: Warszawa 658.

Po dymisji Mikołajczyka.

Zmalały widoki na porozumienie z Sowietami.

Wicepremjer Jan Kwapiński otrzymał misję utworzenia nowego rządu.

Sztokholm, 27 listopada. **Według doniesienia angielskiej agencji Reutera w piątek wieczór podano w Londynie urzędowo do wiadomości, że premjer polskiego rządu emigracyjnego, Stanisław Mikołajczyk, ustąpił.**

Zastępca premjera, Jan Kwapiński, socjalista, otrzymał misję utworzenia nowego rządu. Komunikat urzędowy nie podaje żadnych powodów ustąpienia Mikołajczyka.

Skutki i przyczyny tego, najwidoczniej nieoczekiwanego wydarzenia, które dziennik „Manchester Guardian" łączy z rozmowami bawiącego obecnie w Londynie ambasadora Stanów Zjednoczonych w Moskwie, Harrimana, są obszernie komentowane przez prasę angielską.

Dziennik „Daily Mail" pisze, że z chwilą ustąpienia Mikołajczyka widoki na uzyskanie porozumienia pomiędzy londyńską emigracją polską a rządem sowieckim stały się może jeszcze bardziej ograniczone. Prawdopodobnie kryzys został wywołany odmową rządu amerykańskiego udzielenia wspólnie z Anglją rządowi polskiemu gwarancyj w sprawie przyszłych granic Polski.

Dziennik „Daily Herald" wyraża opinję, że najbliższa przyszłość przedstawia się dość nie jasno. Nie jest jeszcze pewnem, czy stronnictwo Mikołajczyka zgodzi się na współpracę w nowym gabinecie. Możliwem jest, że polska koalicja rządowa rozwiąże się. Nikt nie może też przewidzieć polityki Kwapińskiego wobec Sowietów.

„Times" określa Mikołajczyka jako człowieka, na którego od czasu śmierci Sikorskiego zwracała się głównie uwaga rządu brytyjskiego w nadziei, że będzie on w stanie doprowadzić do jakiegoś uregulowania.

Życzenie Churchilla w kierunku utrzymania porozumienia pomiędzy narodami aljanckimi postawiło Mikołajczyka w obliczu trudnej sytuacji i obecnie zmęczył się on tą najwidoczniej beznadziejną walką.

Niema gwarancyj dla Polski.

Berno, 27 listopada. **Dziennik szwajcarski „Neue Zürcher Zeitung" donosi z Londynu:**

„Ambasador amerykański w Moskwie Harriman, który po angielsko-sowieckich rozmowach w Moskwie wyjechał do Waszyngtonu, bawi obecnie w Londynie dla odbycia konferencji.

Oprócz konferencyj z czołowymi angielskimi mężami stanu odbył on rozmowę z premjerem polskiego rządu emigracyjnego Mikołajczykiem.

W związku z problemem polskim Harriman stwierdził przy tej sposobności, że polityka amerykańska w takim samym stopniu, w jakim wypowiada się za zdecydowanem popieraniem „polityki z Dumbarten Caks", a więc polityki międzynarodowego bezpieczeństwa, **uważa specjalne gwarancje za niekonieczne** lub conajmniej za nie nadające się do przeprowadzenia z punktu widzenia praktycznego i konstytucyjnego. **Oznacza to, że Stany Zjednoczone odmawiają deklaracji gwarancyjnej Stanów Zjednoczonych dla Polski, jakiej życzył sobie Mikołajczyk".**

W związku z tem zasługuje na podkreślenie doniesienie amerykańskiej agencji informacyjnej „United Press" z Londynu, która stwierdza, że dymisja Mikołajczyka nastąpiła w 36 godzin po jego rozmowie z ambasadorem amerykańskim w Moskwie Harrimanem.

Berlin stwierdza:

Wydanie Polski w ręce Sowietów.

Bankructwo polityki londyńskiej emigracji polskiej.

Berlin, 27 listopada. **W kołach politycznych stolicy Rzeszy komentuje się ustąpienie premjera polskiego rządu emigracyjnego Mikołajczyka jako deklarację bankructwa polityki londyńskiej emigracji polskiej.**

Stanowi to zadokumentowanie totalnego wydania Polski w ręce polityki Związku Sowieckiego i ostateczne przekreślenie przez Anglję gwarancyj, udzielonych w swoim czasie Polsce.

Mikołajczyk jest już trzecią polską kierowniczą osobistością, która stała się ofiarą zaufania do przyrzeczeń anglosaskich.

Wyraża się wątpliwość, czy Kwapińskiemu uda się znaleźć jakieś wyjście z tego dylematu. Zaskoczenie, jakie zapanowało przypuszczalnie w Londynie z powodu ustąpienia Mikołajczyka, jest zupełnie zrozumiałe.

Już w swoim czasie generał Sosnkowski wyciągnął konsekwencje z beznadziejności sytuacji i wyjechał na „urlop do Kanady", a obecnie Mikołajczyk ze swej strony widzi się zmuszony przez swoje ustąpienie potwierdzić tę beznadziejność położenia. — W każdym razie pewnem jest, że ani Anglja, ani Stany Zjednoczone nie zamierzają podejmować sporu z Moskwą z powodu Polski.

Demonstracje komunistyczne w Walencji.

Berno, 27 listopada. **W Walencji urządziła partja komunistyczna w ubiegły poniedziałek wielką manifestację ku czci czerwonej armji.**

W obecności delegata komitetu sowieckiego kapitana Iwanowa oraz przedstawiciela francuskiego burmistrza i prefekta, deputowany Rodanu Feliks Brun, jak donosi dziennik „Le Patriot", „uczcił okrytą sławą czerwoną armję i sławił przyjaźń francusko-sowiecką".

W Finlandji rozwiązano organizację „Lotta".

Sztokholm, 27 listopada. **Agencja „TT" donosi z Helsinek, że na podstawie układu o zawieszeniu broni postanowił obecnie rząd fiński rozwiązać wielką fińską organizację LOTTA-Svaerd, o czem już niedawno temu donoszono.**

Organizacja ta liczyła ostatnio 221.000 członków. Wiadomość o jej rozwiązaniu przyjęto we Finlandji z wielkiem ubolewaniem, ponieważ ta organizacja kobiet zajmowała się szeroko rozgałęzionemi zadaniami humanitarnemi, które bynajmniej nie zakończyły się wraz z zawarciem pokoju. Bez udziału organizacji Lotta np. nie możnaby było wogóle wykonać olbrzymiej akcji przeniesienia.

Partyzanci greccy aresztują urzędników.

Sztokholm, 27 listopada. **Jak donosi agencja Reutera z Aten, według oświadczenia b. członka parlamentu i posła greckiego Piotra Levandisa, który ostatnio powrócił z Salonik, stosunki w Macedonji zaostrzyły się.**

Levandis oświadczył: „Lokalny „narodowy front wyzwoleńczy EAM" aresztował wszystkich urzędników zamianowanych przez rząd ateński. Uzbrojeni partyzanci chodzą swobodnie po mieście. W prasie opublikowano oświadczenie ministra spraw wewnętrznych Manuilidesa, który stwierdził, że w Macedonji bandy partyzanckie organizacji EAM, noszące nazwę „Elas" zastrzeliły przeszło 2000 osób.

Rumunja oddaje własność sowiecką.

Sztokholm, 27 listopada. Agencja Reutera donosi z Moskwy o sprawozdaniu korespondenta dziennika „Prawda", według którego na ręce władz sowieckich do Odessy przybyły pierwsze dwa transporty statków, zawierających własność sowiecką, zdobytą przez Rumunów w Odessie.

Stosownie do zarządzeń układu o zawieszeniu broni wszelka własność sowiecka musi być oddana do rąk władz sowieckich.

Ruch antybolszewicki w południowej Rosji.

Genewa, 27 listopada. **Według informacji, nadeszłych z Rosji Sowieckiej drogą przez Sztokholm, wybuchły poważne zamieszki w Rosji południowej.**

Podobno istnieją tam wielkie zrzeszenia antybolszewickie, które ukrywają się w górach, a partyzanci ci wywierają wielki wpływ na ludność. Przyczyn doszukiwać się należy w fakcie, że władze sowieckie zabrały ludności wielkie ilości środków żywnościowych. Użyto do akcji silnych formacyj wojskowych i przeprowadzono liczne operacje przeciwko grupom partyzantów, ukrywających się w górach.

W ostatnim czasie ruch antybolszewicki przybrał rozmiary szerokie.

Czy Stalin się boi?

Madryt, 27 listopada. Tygodnik hiszpański „Mundo" zajmuje się w artykule wstępnym, zauważonym już oddawna unikaniem ze strony Stalina brania udziału w konferencjach międzynarodowych poza Związkiem Sowieckim lub Moskwą. Przytoczone pismo wyraża przytem przekonanie, że Stalin boi się oczywiście tego, aby podczas jego nieobecności nie wybuchła rewolucja przeciwko jego dyktaturze.

Sowiecka naczelna komenda objęła kierownictwo kontrolnej komisji dla Rumunji.

Sztokholm, 27 listopada. **Ministerstwo marynarki i ministerstwo wojny Stanów Zjednoczonych podały wspólnie do wiadomości że trzech oficerów armii lądowej i jeden oficer marynarki zostali zamianowani jako delegacja do aljanckiej komisji kontrolnej dla Rumunji.**

Komisja ta składająca się z delegatów sowieckich, brytyjskich i amerykańskich, została utworzona w tym celu, jak dodaje brytyjska służba informacyjna, aby **„pod nadzorem i ogólnem kierownictwem naczelnej komendy sowieckiej"** kontrolować wypełnienie warunków zawieszenia broni zawartego pomiędzy Związkiem Sowieckim i Rumunją.

Chorwacja nie podporządkuje się sowieckim aspiracjom na Bałkanach.

Zagrzeb, 27 listopada. **W związku z różnemi komentarzami na temat ostatnich konferencyj moskiewskich, prasa chorwacka miała możność znowu sprecyzować chorwacki punkt widzenia.**

Dzienniki zagrzebskie stwierdzają słuszność opinji chorwackiej, która mówi, że jakkolwiek podział obszarów południowo-wschodnich na terenie wpływów sowieckich i brytyjskich nie może być brany wogóle pod uwagę, a tembardziej oddanie tych terenów pod wyłączną kontrolę bolszewicką.

Ostatnie wydarzenia wojskowe na Bałkanach i ostatnie polityczne manifestacje Tito udowodniły ponownie Chorwatom, że Stalin nie pragnie jedynie podporządkować sobie całego obszaru bałkańskiego, ale przedewszystkiem życzy sobie utworzenia bolszewickiej Wielkiej Serbji i dlatego zapewnił Tito jak największą swobodę działania. Wobec tych planów czołowe dzienniki polityczne Chorwacji występują ponownie w ostrej formie, stwierdzając, że nadejdzie chwila, kiedy broń chorwacka będzie musiała dać odpowiedź, albowiem **Chorwacja jest zdecydowana zbrojnie odeprzeć niebezpieczeństwo bolszewickie, aby w ten sposób zapewnić swoją niepodległość.** Wobec zamiarów bolszewickich przyłączenia Chorwacji do Federacji bałkańskiej dzienniki zajęły niemniej zdecydowane stanowisko. **Podkreślają one zgodnie, że głęboko** zakorzenione przeświadczenie narodu chorwackiego mówi, iż należy on do kultury europejskiej.

Informacje Tito, że podczas walk poległo dotychczas okrągło biorąc 20.000 partyzantów, uważa strona chorwacka jako interesujący szczegół, dodając przytem, że tylko według powierzchownej oceny miarodajnych kół chorwackich cyfra strat jest o wiele wyższa niż podał ją Tito. Również rozkaz dzienny przywódców band komunistycznych na temat wprowadzenia cyrylicy i usunięcia alfabetu łacińskiego na okupowanych już terenach albo obszarach, które zostaną w przyszłości obsadzone a należały do dawnego państwa jugosłowiańskiego, ocenia się jako trick, który ma ułatwić Tito realizowanie politycznych zamiarów.

Sowieci domagają się budynków organizacji Lotta.

Sztokholm, 27 listopada. W związku z rozwiązaniem organizacji fińskiej Lotta stowarzyszenie „Finlandia — Związek Sowiecki" wysunęło — jak podaje „Aftonbladet" z Helsinek — żądanie oddania jej do dyspozycji domów rozwiązanego **korpusu** ochronnego i lokali rozwiązanego również stowarzyszenia „Lotta". Chodzi tu o wiele tysięcy budynków **we wszystkich częściach kraju.**

Na konferencji lotniczej w Chicago ujawniły się sprzeczności między Anglją i USA.

Madryt, 25 listopada. **Pewien korespondent hiszpański z Nowego Jorku stwierdza na marginesie międzynarodowej konferencji komunikacji lotniczej w Chicago, że pomiędzy pojęciami angielskiemi a północno-amerykańskiemi istnieją różnice nieprzezwyciężone.**

Chodziło bowiem w Chicago mniej może o kwestję natury materjalnej, aniżeli o problem wyraźnie polityczny. Jasnem się stało podczas tej konferencji, że Anglja i Stany Zjednoczone wytworzyły sobie zasadniczo odmienne pojęcia o tem, jak się w przyszłości przedstawiać będzie świat. **Naprzeciwko tezy północno-amerykańskiej, malującej niebo w kolorach jasnych i bezchmurnych, wznosiła się teza angielska, która znów malowała to niebo w kolorach jak najbardziej ponurych i zachmurzonych.** Anglja broni z największą uporczywością tradycyjnej swej polityki sojuszów regjonalnych oraz sfer wpływu. Stany Zjednoczone natomiast są wyznawcą świata międzynarodowego w całem tego słowa znaczeniu. **Do tej walki, rozgrywającej się między Anglją a Ameryka, nie mieszała się dotychczas wogóle jeszcze Rosja.** Stalin bowiem liczy na to, że gdzie dwóch się kłóci, tam on jako trzeci wmieszać się będzie mógł do zatargu w chwili odpowiedniej.

Celem zatuszowania nieudania się konferencji w Chicago wypracowała Kanada w zawodowej swej roli, jako czynnik łagodzący konflikty, międzynarodowy regulamin komunikacyjny oraz utworzenie instytutu światowego dla komunikacji lotniczej, to jest dwie sprawy, co do których jako teza zgadza się stanowisko angielskie z północno-amerykańskiem, problemu jednakowoż zasadniczego sprawy te nie poruszają.

Bitwa w rejonie Akwizgranu zbliża się do punktu kulminacyjnego.

We wschodniej Lotaryngji spełzły na niczem aljanckie ataki. — Daremne ataki aljantów w Etruskich Apeninach. — W Kurlandji wojska niemieckie osiągnęły sukces obronny.

Berlin, 26 listopada. **Naczelna Komenda Niemieckich Sił Zbrojnych komunikuje z Głównej Kwatery Führera w dniu 25 listopada:**

Bitwa obronna pod Akwizgranem zbliża się do kulminacyjnego punktu. Celem uzupełnienia swych ciężkich strat północni Amerykanie na obszarze pomiędzy Geilenkirchen i Eschweiler doprowadzili z zaplecza nowe siły i próbowali polepszyć swoje pozycje wyjściowe dla kontynuowania ataków. Nasze dywizje skoncentrowanym ogniem artyleryjskim rozbiły skupienia czołgów i w przeciwuderzeniach wyparły nieprzyjaciela. Na terenie wysokopiennego lasu pod Hürtgen w ciężkich walkach leśnych utknęła większość ataków północno-amerykańskich. Nasze grupy bojowe na obszarze Metzu w dalszym ciągu stawiają opór w starych fortach. Na północ i północny-wschód od Bischwaldu i we wschodniej Lotaryngji załamały się liczne ataki nieprzyjacielskie. Czołgi nasze w przeciwnatarciach uderzyły na północ od Saarburgu od północy na flankę ruchów nieprzyjacielskich.

W mieście Strassburgu i w jego okolicy grupy bojowe bronią się w urządzeniach dawnych fortów i fortyfikacyj. O grzbiet górski środkowych Wogezów wywiązały się ożywione walki. Nasze wojska w górnej Alzacji prawie zupełnie oczyściły w walce z nieprzyjaciela większą część lasu i na szerokim froncie napierają w kierunku zachodnim i południowo-zachodnim. Na północ od Belfortu silny nacisk nieprzyjacielski utrzymywał się w kierunku granicy Alzacji. Ataki odciążające na nasz rygiel zaporowy na północny-wschód od Delle i próby wyłamania podejmowane przez odcięte jednostki nieprzyjacielskie załamały się. W rejonie Bramy Burgundzkiej według dotychczasowych raportów — zniszczono od dnia 16 listopada 98 czołgów przeciwnika.

Prócz Londynu i Antwerpji wzmocnionym ogniem naszej broni dalekonośnej ostrzeliwano za dnia i nocą przedewszystkiem znowu obszar wielkiego Leodjum.

W Apeninach etruskich formacje północno-amerykańskie nadaremnie atakowały na nasze pozycje górskie na południowy-zachód od Vergato. Pomiędzy Faenza i Forli nasze wojska również w dniu wczorajszym po ciężkich i przez cały dzień trwających walkach rozbiły próby przełamania prowadzone przez dywizje brytyjskie przy potężnym użyciu materiału.

Na Węgrzech południowych bolszewicy ponownie użyli do akcji znaczne siły z przyczółków mostowych pod miejscowościami Apatin i Batina, celem sforsowania przełamania. Już po krótkiem natarciu powstrzymano ich znowu skoncentrowanym ogniem obronnym. Na Węgrzech środkowych zacięcie walczono tuż na południe od Budapesztu. W punktach ogniskowych bitwy obronnej ponawiane silne natarcia nieprzyjacielskie w rejonie miasta Hatvan i z obydwu stron Miskolczu pozostały bez skutku, za wyjątkiem nie posiadających znaczenia zysków terenowych. Na północny zachód od Ungvaru i na przełęczy Dukielskiej lokalne natarcia bolszewickie załamały się przed naszemi pozycjami.

W drugiej wielkiej bitwie obronnej na terenie Kurlandji nasze dzielne formacje walcząc z nawałą ośmiu armij sowieckich, uzyskały pełne zwycięstwo obronne. Zamierzone przełamanie bolszewików przy użyciu licznych czołgów, poprzedzone przygotowaniem artyleryjskiem, podczas którego oddano prawie 200.000 strzałów, częściowo odrzucono w przeciwnatarciu, a nieznaczne włamania zlikwidowano.

Walka na półwyspie Sworbe zakończyła się. Dzielna załoga stłoczona w południowej części półwyspu, została w ciągu dnia wczorajszego przewieziona na ląd stały przez formacje marynarki wojennej i pionierów desantowych, odpierając jednocześnie bez przerwy ataki wielokrotnie przeważających jednostek sowieckich.

Nieprzyjacielskie samoloty nękające nocy ubiegłej tu i ówdzie zrzuciły bomby w różnych częściach rejonu Rzeszy.

W Lotaryngji utrzymuje się aljancki nacisk na całym froncie.

Dalsze rozszerzenie się bitwy na terenie wybrzeża Adrjatyku.

Berlin, 27 listopada. **Naczelna Komenda Niemieckich Sił Zbrojnych komunikuje z głównej kwatery Führera w dniu 26 listopada:**

9-ta i 8-ma armja amerykańska również w dniu wczorajszym znaczniejszemi siłami atakowały na nasz front obronny na wschód od Akwizgranu. Przeciwuderzenia i przeciwataki wyparły nieprzyjaciela, który na poszczególnych odcinkach nieznacznie włamał się, o ile już uprzednio nie powstrzymano go ogniem obronnym. Północni Amerykanie utracili przytem większą ilość czołgów i jeńców.

Na obszarze Metzu w dalszym ciągu utrzymują się punkty oparcia zewnętrznego pierścienia obronnego.

Na obszarze Lotaryngji nieprzyjaciel w pełni utrzymywał swój nacisk na nasz cały front, prowadząc szereg wypadów i ataków pancernych.

Na północny zachód i na wschód od Bischwalu udało mu się przytem dokonać parę mniejszych włamań. Na północ od Saarburgu nasze siły pancerne zacięcie walczą z silnemi formacjami nieprzyjacielskiemi. W okolicy Strassburga, w którym załogi kilku fortyfikacyj bronią się uporczywie, nieprzyjaciel tylko nieznacznie zdołał rozszerzyć obszar swego włamania w kierunku północnym i południowym. Na grzbiecie Wogezów toczyły się zacięte walki przedewszystkiem pod miejscowością Markirch. Na północny wschód od Belfortu nasze wojska, po nieznacznych ruchach wymijających, znowu powstrzymały siły nieprzyjacielskie, dokonujące wtórnych uderzeń. Na terenie górnym Alzacji i nad granicą szwajcarską rozgorzały nowe walki z świeżo doprowadzonemi formacjami nieprzyjacielskimi. Eskadry niemieckiego lotnictwa myśliwskiego podczas skutecznych akcyj pościgowych rozproszyły na drogach nieprzyjacielskie kolumny dowozowe.

Załoga w La Rochelle przebiła się na odległość 20 kilometrów na wschód od miasta przez silnie ufortyfikowane pozycje nieprzyjacielskie, wzięła kilkuset jeńców i wyparła przeciwnika z szeregu miejscowości. Nieprzyjaciel podczas walki oraz podczas ucieczki poniósł ciężkie straty. Po wypełnieniu swych zadań oddziały nasze powróciły z rozległą zdobyczą w broni i materjałach zaopatrzeniowych.

Ponad frontem zachodnim w toku gwałtownych walk powietrznych zestrzelono 14 samolotów anglo-amerykańskich.

Niemieckie bronie dalekonośne w dalszym ciągu ostrzeliwały swemi ciężkiemi pociskami obszar wielkiego Londynu, Leodjum i Antwerpję.

Na odcinku wybrzeża adrjatyckiego bitwa obronna przesunęła się aż po obszar Faenzy. Nasze dzielnie walczące dywizje udaremniły przed naszemi pozycjami na południe od odcinka Lamone przeprowadzone ponownie przez przeciwnika przy użyciu znacznych sił próby przełamania.

Od chwili odstąpienia Bułgarji kontynuowano ruchy marszowe naszych armij z Grecji i wschodniej oraz południowej części Bałkanów. Wśród bezustannych uporczywie toczących się potyczek oraz wśród najgorszych warunków atmosferycznych i drogowych nasze wojska w toku powtarzanych wciąż przeciwataków rozbiły wszystkie próby znacznych sił bułgarskich i bolszewickich zamierzających uderzyć na flankę tych poruszeń. Silne straże tylne odrzucały przeważające liczebnie siły nieprzycielskie, wywierające nacisk na nasze jednostki. Niszcząc liczne bandy w rejonie zaplecza, które próbowały blokować drogi marszowe, stale wzmacniano nasz front w rejonie środkowych i północnych Bałkanów.

Na obszarze leżącym na zachód od miejscowości Apatin i Batina utknęły przed naszymi pozycjami ponownie atakujące jednostki sowieckie.

Na Węgrzech środkowych bolszewicy przeprowadzili liczne natarcia pomiędzy Budapesztem a Unwarem. Załamały się one w ogniu naszych grenadjerów, skutecznie wspieranych przez artylerję i baterje miotaczy.

Na terenie Kurlandji wielki atak nieprzyjacielski na skutek uporczywej akcji obronnej naszych wojsk rozprószył się na lokalnie ograniczone walki. Przyniosły one naszym dywizjom ponowny sukces obronny.

Anglo-amerykańskie lotnictwo bojowe i nurkowe zaatakowało bombami i pociskami broni pokładowej miasta rejonu zachodniego leżące w pobliżu frontu, jak również zaatakowało ludność cywilną. Podczas ataku północno-amerykańskich formacyi terorystycznych na Niemcy środkowe ucierpiał przedewszystkiem rejon miasta Merseburg. Samoloty nękające ubiegłej nocy zrzuciły tu i ówdzie bomby szczególnie na Niemcy południowe i środkowe. Artylerja przeciwlotnicza strąciła 8 samolotów.

Depesza gratulacyjna Führera do prezydenta Portugaiji.

Berlin, 27 listopada. **Führer przesłał telegraficznie swoje najserdeczniejsze gratulacje prezydentowi państwa portugalskiego Carmonie z okazji 75-ej rocznicy urodzin.**

Agitacja sowiecka w Paryżu.

Sztokholm, 27 listopada. Radjo moskiewskie donosi, że w obecności generała Königa i szeregu innych osobistości oficjalnych odbyło się w Paryżu otwarcie domu „Francja — Związek Sowiecki“, utworzonego przez towarzystwo „Francja—ZSRR“. Na uroczystości otwarcia był obecny ambasador sowiecki Kostyrew.

Włoski sztandar komunistyczny.

Medjolan, 27 listopada. Kierownictwo partji komunistycznej Włoch — jak donosi amerykańska radjostacja w Neapolu — wydało zarządzenie, że wszystkie organizacje komunistyczne podczas wystawiania sztandarów mają równocześnie wywieszać flagę partji komunistycznej i flagę włoską. Podczas komunistycznych demonstracyj i pochodów należy nieść na czele równocześnie obie flagi.

Kierownictwo partji komunistycznej podaje dalej opis nowego sztandaru ruchu komunistycznego Włoch. Flaga posiada na czerwonem tle w lewym rogu gwiazdę włoską koloru złotego, a na środku symbole bolszewickie: młot i sierp. Pod spodem figurują 3 litery: P. C. I. (Partito Communista Italiana). Na szczycie flagi umocowana jest wstęga o włoskich barwach narodowych zielono-biało-czerwona.

Niezawisła republika Sycylja.

Medjolan, 27 listopada. W Taorminie „Sycylia“ zebrało się na posiedzeniu — jak podaje radjo Neapol — 200 przywódców separatystycznego ruchu sycylijskiego i postanowiło domagać się przyznania miejsca dla przedstawicielstwa „Niezawisłej Republiki Sycylijskiej“ na konferencji pokojowej.

Kierownik dla spraw sanitarnych na Sycylji donosi, że między ludnością sycylijską grasuje malarja, czarna ospa i tyfus. Szczególnie szerzy się malarja, ponieważ z powodu wypadków wojennych zniszczone zostały wszelkie zakłady irygacyjne.

Ustąpienie rządu Bonomiego.

Sztokholm, 27 listopada. **Jak podaje agencja Reutera gabinet Bonomiego ustąpił w całości.**

Urzędowe oświadczenie oznajmia, że dymisję wywołały postanowienia wręczone przez partje rządowe. Domagano się w nich, aby prowadzono politykę według linij wytycznych poszczególnych partyj.

Genewa, 27 litsopada. Długotrwały kryzys polityczny we Włoszech okupowanych przez aljantów, który doprowadził do ustąpienia rządu Bonomi'ego, sprowadza specjalny korespondent dziennika „Times“ w Rzymie na nieprzebytą przepaść, jaka istnieje w pojęciach pomiędzy socjalistyczno-komunistycznymi a obywatelskimi członkami tego rządu.

Według sprawozdania komisarjatu stanu komuniści użyli całego swego wpływu na zwalczanie faszyzmu, usunęli oni hrabiego Sforzę, w którego miejscu obecnie komunista Scocimarro z nieograniczonemi pełnomocnictwami przeprowadził „czystkę“ przeciwko faszystom i zdaniem korespondenta „Timesa“ wciąż jeszcze i wszędzie odkrywa faszystów. Akcja przeciwko faszystom doszła do swego punktu kulminacyjnego, kiedy komuniści pozbawili stanowiska szefa gabinetu ministra spraw wewnętrznych, Sola Soleri. W rezultacie tegoż połowa gabinetu domagała się natychmiastowego odwołania Scocimarry. Przywódca komunistów Togliatti zdołał jednak przeprowadzić, że upoważniono Scocimarrę do dalszej akcji zwalczania faszyzmu.

Dalszym poważnym punktem przesilenia jest — zdaniem korespondenta dziennika „Times“ walka o ministerstwo spraw wewnętrznych, kierowane obecnie przez socjalistycznego podsekretarza stanu Cancgari. Naród krytykuje w sposób najostrzejszy kierowinctwo ministerstwa spraw wewnętrznych, któremu przypisuje się odpowiedzialność za wzrastającą niepewność panującą w ulicach Rzymu, oraz za coraz to więcej szerzące się rabunki i napady w godzinach nocnych. Socjal-demokraci i komuniści ze swej strony zwalają odpowiedzialność za chaotyczne stosunki w Rzymie na policję.

Straty Stanów Zjednoczonych od początku wojny

Berno, 27 listopada. **Ogólne straty USA od początku wojny obejmują według podanych ostatnio do wiadomości liczb 528.795 ludzi, w czem 117.453 zabitych.**

Oznajmia to agencja angielska „Exchange“ z Waszyngtonu. W liczbach tych nie są zawarte ofiary nowej ofensywy zachodniej, rozpoczętej 7 listopada.

Japończycy zatopili pięć okrętów amerykańskich.

Tokio, 27 listopada. Jak zakomunikowała w niedzielę główna kwatera cesarska, zestawienie podanych poszczególnych sukcesów lotnictwa i floty japońskiej od soboty rano, daje następujący obraz: zatopiono:

1 wielki lotniskowiec amerykański, 2 lotniskowce średniego typu, 1 wielki krążownik i 1 kontrtorpedowiec. Jednostki te zatopiono na wodach na wschód od wyspy Luzon.

Sukcesy Japończyków w Chinach czungkińskich.

Tokio, 27 listopada. **Wojska japońskie znajdowały się w dniu 24 listopada jeszcze tylko o 10 km na północ od Nanning.**

Stanowiska wojsk czungkińskich znajdują się już pod japońskim ogniem armatnim. Od chwili zdobycia Kweilinu i Liuczau Japończycy osiągają coraz to większe sukcesy. Stwierdza się, że od początku ofensywy na tym odcinku bojowym w dniu 15 listopada, wojska Chin Czungkingu straciły 12.500 zabitych i 16.000 jeńców, którzy dostali się do niewoli japońskiej. Oprócz 370 dział różnego kalibru Japończycy wzięli ponadto dalszą obfitą zdobycz.

Indje walczą wspólnie z Japonją przeciwko Anglji i Ameryce.

Tokio, 27 listopada. **Szef rządu „Azad Hind“, Subhaz Chandra Bose złożył w niedzielę oświadczenie, wyrażając przytem swą wdzięczność i głęboką radość wobec postanowienia rządu japońskiego podjęcia stosunków dyplomatycznych z tymczasowym rządem „Wolnych Indyj“.**

Bose oświadczył m. i.: Umożliwi to nam dalsze wzmocnienie wysiłków wojennych i odegranie czynniejszej i obejmującej szerszy zakres roli we wspólnej walce celem pokonania Anglików i Amerykanów i oswobodzenie Indyj. Odczuwam szczególnie wielką radość wobec postanowienia rządu japońskiego“.

Rząd japoński postanowił zacieśnić jeszcze bardziej stosunki i wzmocnić współpracę z prowizorycznym rządem indyjskim i jako oznakę utrzymywania formalnych stosunków dyplomatycznych wysłać swych przedstawicieli.

Wiadomość o tem podał w niedzielę urząd informacyjny rządu. Szef rządu narodowo-hinduskiego Subhaz Chandra Bose przebywa obecnie od dnia 1 listopada w Tokio i w tym czasie odbył on szereg konferencyj ze wszystkiemi czołowemi osobistościami japońskiemi.

Libanon i Syrja kością niezgody.

Różnice zdań pomiędzy Londynem a Paryżem.

Genewa, 27 listopada. **Pomiędzy Londynem i Paryżem — jak pisze czasopismo angielskie „Economist“ — wynikły znowu różnice zdań, które wymagają szybkiego wyjaśnienia, a mianowicie Libanonu i Syrji.**

Obie te sprawy dały ponownie w ostatnim czasie Francji powód do wrogich komentarzy.

Nowy gabinet irański.

Wiedeń, 27 listopada. **Nowy premjer irański Bayat — jak donosi radjo z Teheranu — przedłożył szachowi listę członków nowego gabinetu która zawiera następujące nazwiska:**

Kemal Hidajat, minister dla handlu i przemysłu; Amanullah Aghlam, minister finansów; dr Isoa Sadigh, minister oświaty; Mustafa Adl, minister sprawiedliwości; dr Aliakabar Siyassi, minister bez teki; Nasrollah Entesam, minister komunikacji; Nohsen Rais, minister spraw zagranicznych; Ebrahem Sand, minister wojny; dr Said Malek, minister zdrowia; Mohammed Sururi, minister spraw wewnętrznych; Nadia Arasteh, minister poczt i telegrafów; minister rolnictwa nie został jeszcze mianowany.

Sztokholm, 27 listopada. Z komentarza czasopisma angielskiego „Economist“ do kryzysu w Iranie wynika, że wojska sowieckie czynnie interwenjowały w krwawych starciach, jakie wydarzyły się w Teheranie niedawno między policją i komunistami w czasie kiedy ci ostatni z okazji 27-ej rocznicy rewolucji październikowej zamierzali urządzić demonstrację. W związku z tem czasopismo angielskie zauważa, że takie postępowanie stanowi złamanie złożonego w Teheranie oświadczenia niemieszania się do spraw wewnętrzno-irańskich.

KRONIKA

LISTOPAD **27** Poniedziałek

Dziś: Walerjana
Jutro: Rufina męcz.

*

Dziś obowiązuje zaciemnienie od g. 16.55 do 6.50

Adres Biura Meldunkowego dla Polskich Ochotników.

W związku z rozpoczęciem przyjmowania Polskich Ochotników do Służby Pomocniczej przy Armji Niemieckiej, podajemy adres biura meldunkowego w Krakowie.

Biuro Meldunkowe dla Polskich Ochotników Służby Pomocniczej przy Niemieckich Siłach Zbrojnych z Krakowa i najbliższej okolicy znajduje się przy ulicy Lubomirskiego Nr. 19 (Böcklinstrasse) w pobliżu ul. Rakowickiej. Dojazd tramwajami „2" i „8". Godziny urzędowe codziennie od 8—16.

Kronika wydarzeń...

W stanie nietrzeźwym...

Szpak Marja, lat 56, będąc w stanie nietrzeźwym, dostała się pod dorożkę i doznała złamania kości nosowej. — Również Błachut Jan, l. 57 (Wola Justowska), będąc nietrzeźwy, został potrącony przez tramwaj, doznając złamania palca i okaleczenia stopy. Ofiarom alkoholu udzielił pomocy lekarz Pogotowia Ratunkowego.

Między samochodem i tramwajem.

(x) Misiołkówna Józefa, lat 38 (Biały Prądnik), przechodząc przez jezdnię ulicy Florjańskiej, dostała się między tramwaj i samochód, odnosząc pęknięcie kości miednicy oraz kontuzje całego ciała. Nieszczęśliwą po udzieleniu pierwszej pomocy przez lekarza Pogotowia Ratunkowego przewieziono do szpitala.

W tramwajach.

(x) Jakubowska Zofja, lat 27 (Józefińska 30), wskutek rozbicia szyby w tramwaju doznała kontuzji lewego biodra. Pierwszej pomocy udzielił jej lekarz Pogotowia Rat. — Również Palkowski Alojzy, lat 37 (Kątowa 4), podczas jazdy tramwajem wypadł na ulicę, doznając zwichnięcia stopy. — Podobnemu wypadkówi uległa konduktorka Baranik Janina, lat 23 (Kołłątaja 10), którą wypchnięto z tramwaju. Przy upadku Baranik doznała potłuczenia lewego policzka. W obydwu wypadkach pomocy doraźnej udzieliło ofiarom Pogotowie Rat.

Ze scen i estrad Krakowa.

Rewja „Codziennie o 5-tej" w K. P. T. K.

(m) Jutro, t. j. we wtorek, dnia 28 bm. o godz. 5-tej odbędzie się w sali Krakowskiego Polskiego Teatru Kukiełek (Stradom 15) wielka rewja pt. „Codziennie o 5-tej" w wykonaniu artystów scen warszawskich. Udział biorą: **Borkowski, Czarska, Finze, Glinkówna, Hanusz, Markiewicz, Nowowiejski, Ruszkowski, Wawa i Zdzitowiecki.**

Konferensjerkę prowadzić będzie **Zdzitowiecki**; strona choreograficzna w opracowaniu **Borkowskiego**, zaś akompaniować będzie **Markiewicz.**

Wznowienie „Verbum Nobile"

(m) Na skutek licznych żądań ze strony publiczności, dzisiaj, tj. dnia 27 bm. o godz. 17 wznowioną zostanie w Krakowskim Polskim Teatrze Kukiełek (Stradom 15) opera St. Moniuszki „Verbum Nobile".

W wystawieniu opery wezmą udział znani artyści operowi, zaś oprawę malarską opracowała art.-mal. Bronisława Rychter-Janowska.

Krakowski Polski Teatr Kukiełek (Stradom 15) o godz. 17-ej opera St. Moniuszki **„Verbum Nobile".**

Recenzje z niedzielnych imprez artystycznych ukażą się w numerze jutrzejszym.

Pięciolecie pracy Kolei Wschodniej.

Odbudowa linji i mostów. — Reorganizacja ruchu.

W początkach listopada br. minęło pięć lat od chwili powołania do życia w Gen. Gub. Kolei Wschodniej. W tym stosunkowo krótkim czasie wydarzyło się niezmiernie dużo na odcinku kolejnictwa GG.

W ciągu pięciu lat wojny jeszcze raz przekonaliśmy się naocznie, że kolejnictwo nawet w czasie najbardziej rozwiniętej motoryzacji jest jednak rdzeniem pacierzowym komunikacji kraju, że ma prócz tego także znaczenie zasadnicze nie tylko w życiu gospodarczem, ale i jego rozwoju w ogóle. Stąd zaszła konieczność jak najszybszej odbudowy zniszczeń z 1939 roku, a przez to sprawnego uruchomienia kolei.

Jeszcze podczas działań wojennych we wrześniu 1939 r. utworzona została w Łodzi Dyrekcja Kolei podlegająca dyrekcji w Opolu, przeniesionej później do Krakowa. Po utworzeniu Generalnego Gubernatorstwa, utworzono Generalną Dyrekcję Kolei Wschodniej z siedzibą w Krakowie. W związku z tem zaszła konieczność reorganizacji starego aparatu urzędniczego. Nowa dyrekcja wobec wielkich zniszczeń kolejnictwa w owym czasie, postawiła sobie za zadanie w pierwszym rzędzie: odbudowę najważniejszych linij kolejowych, dworców, magazynów, aparatury sygnalizacyjnej itd.

Odnowienie taboru.

W związku z odbudową zniszczeń ujawniły się nowe trudności, oto maszyny i urządzenia techniczne warsztatów zostały częściowo splądrowane, bądź też zniszczone. Należało zatem przystąpić do pracy nad usunięciem szkód i uruchomieniem warsztatów. Prace rozpoczęto niezwykle energicznie i w przyspieszonem tempie. — Tymczasem dysponowano niemal w większości zniszczonym taborem kolejowym.

Wprawdzie Rzesza Niemiecka, mimo konieczności pokonania wielu zadań w dziedzinie komunikacyjnej, potrzebowała sporo taborów, to jednak przesłała poważną ilość własnego sprzętu kolejowego. Nie mogło to jednak pokryć braków, jakie zaistniały po działaniach wojennych w 1939 roku. Rozpoczęto więc żmudną pracę nad odnowieniem i rekonstrukcją wagonów, a ponieważ posiadany tabor kolejowy nie był jednolity, składał się on bowiem z parowozów i wagonów niemieckich, austrjackich i rosyjskich z dawniejszego okresu, fakt ten wielce utrudniał naprawę. Praca nad odnowieniem i ulepszeniem taborów postępowała jednak szybko naprzód i odnowione parowozy i wagony w stanie zdatnym do użytku opuszczały hale warsztatowe.

Odbudowa mostów i warsztatów.

W okresie przedwojennym istniało na naszym terenie siedem kolejowych warsztatów, dokonywujących napraw taborów. Dwa z pośród nich, a mianowicie Warszawa Wschodnia i Warszawa Zachodnia, zostały zniszczone wskutek działań wojennych. Z pięciu pozostałych przez cały czas czynne były warsztaty na Pradze, w Pruszkowie, Radomiu, Tarnowie i Nowym Sączu.

W pierwszych dniach października 1939 roku widoczne już były pierwsze rezultaty należycie zorganizowanej akcji nad odbudową i uporządkowaniem warsztatów kolejowych.

Jednym z najpilniejszych zadań, jakie miała następnie do wypełnienia Generalna Dyrekcja Kolei Wschodniej w ramach swego ogólnego programu prac było odbudowanie zniszczonych wskutek wypadków wojennych kolejowych mostów żelaznych na Wiśle, Pilicy i Sanie. Celem przywrócenia regularnej komunikacji kolejowej i włączenia do sieci komunikacyjnej wielkich obszarów kraju nie cofnięto się przed żadnym wysiłkiem. Na pierwszym planie podjęto roboty przy mostach, chcąc doprowadzić je przynajmniej do stanu, umożliwiającego podjęcie komunikacji kolejowej. Wśród wielu innych należało naprawić mosty na Wiśle pod Sandomierzem i Dęblinem, na Pilicy pod Warką i Tomaszowem i wreszcie most na Sanie koło Rozwadowa. Prace trwały jednocześnie nad wszystkiemi mostami. Szczególne znaczenie dla planowanego uregulowaina i lepszej obsługi komunikacji towarowej oraz osobowej miały mosty na Pilicy koło Warki i Tomaszowa. Oba te mosty oddano niebawem do użytku. W ten sposób umożliwiono z jednej strony bezpośrednie połączenie dla pociągów pospiesznych Kraków—Radom—Warka—Warszawa, a z drugiej strony uzyskano bezpośrednie połączenie z Przemyśla do Łodzi przez Koluszki, co dało skrócenie linji między Przemyślem i Łodzią o 200 km.

Normalizacja ruchu.

Wśród najcięższych warunków pracowano dniem i nocą, celem jak najszybszego ukończenia naprawy i oddania mostów do normalnego użytku. Po naprawie mostów przyszła teraz kolej na normalizację ruchu i rozwiązanie niezmiernie ważnych zagadnień transportowych, w szczególności przy wymianie towarowej z Rosją Sowiecką względnie w związku z wymianą uchodźców. Ruch ten przypadł właśnie na okres nieprzyklne ostrej zimy. Należy zaznaczyć, iż personal obecnej Kolei Wschodniej wykazał w obliczu najtęższych mrozów godną uznania postawę. Inna rzcz, że nie wytrzymały tego parowozy. Fala mrozów bowiem przeszła do pewnego stopnia ich stan możliwości. Jednego tylko dnia na trasach kolejowych „nawaliło" 12 parowozów. Jaki to musiało mieć wpływ na ogólny ruch kolejowy, może sobie wyobrazić nawet niefachowiec. Dlatego Dyrekcja Kolei Wschodniej stanęła przed koniecznością ograniczenia w owym czasie ruchu osobowego, a poza tem przekształcenia niejednego pociągu osobowego na towarowy, stawiając dowóz środków żywności i węgla na pierwszem miejscu. Z nastaniem jednak wiosny, rozkład jazdy został ulepszony.

Przy odbudowie kolejnictwa Generalnego Gubernatorstwa zatrudnionych było w pierwszym okresie ponad 45.000 pracowników. Większość z tej liczby zatrudniona była przy odbudowie największego polskiego węzła kolejowego w Warszawie.

W roku 1941 wybuchła wojna między Sowietami i Niemcami. Przemarsz armji niemieckich został umożliwiony na tereny rosyjskie jedynie dzięki olbrzymiemu wysiłkowi Kolei Wschodniej.

Późniejsze lata, a mianowicie 1942/43 były dla Kolei Wschodniej okresem jak najbardziej wytężonej pracy. Przez Gen. Gub. płynęły transporty kolumn zaopatrzeniowych ku granicy wschodniej, a poza tem Gen. Gub. było t. zw. stacją pośrednią komunikacji towarowej między Rzeszą a okupowanemi terenami rosyjskiemi. W ostatnich miesiącach front zbliżył się do naszego kraju tak, że zasięg kolei przez to znacznie zmalał.

Przestrzegać zasad ruchu ulicznego.

Częste wypadki na jezdni są dowodem nieostrożności przechodniów oraz lekceważenia, a niekiedy nieznajomości elementarnych zasad ruchu ulicznego. W interesie ogółu leży zaznajomienie się z temi zasadami oraz ścisłe ich przestrzeganie.

Przedewszystkiem na chodniku, drodze, przy przekraczaniu jezdni itp. należy tak zachowywać się, aby nie zagrażać ruchowi innych, nie stanowić zawady czy przeszkody dla komunikacji ulicznej. Przechodnie na chodnikach powinni wymijać się na prawo; z reguły zawsze należy iść prawą stroną. Na chodniku nie wolno używać żadnych pojazdów, oprócz wózków dziecinnych i wózków dla chorych.

Przy przechodzeniu na drugą stronę ulicy, jezdnię należy przekraczać zawsze pod kątem prostym; przechodząc należy patrzeć najpierw w lewą stronę, od drugiej zaś połowy jezdni w prawą stronę. Na skrzyżowaniach ulic należy przechodzić tylko po przyprostokątniach. Nie należy się przytem zatrzymywać. Przystawanie na rogach ulic jest zakazane, o ile utrudnia ono ruch pieszych.

Osoby, które niosą przedmioty dużych rozmiarów i w związku z tem zagrażają bezpieczeństwu innych przechodniów oraz stają się zawadą w ruchu, muszą iść krajem prawej strony jezdni. Ta sama zasada musi być przestrzegana przez ludzi prowadzących rowery, taczki itp. Zabrania się pozostawianie na ulicy takich przedmiotów, które utrudniają ruch i zmniejszają jego bezpieczeństwo.

Rodzice i opiekunowie powinni zwracać uwagę, aby dzieci nie bawiły się na jezdni, gdyż zabawy takie są niebezpieczne. Należy również zwracać uwagę, aby dzieci nie czepiały się pojazdów (np. tramwajowych, samochodów ciężarowych i t. p.). Rowerzyści muszą jeździć zawsze prawą stroną jezdni, o ile nie ma specjalnych dróg rowerowych. Pojazdy, jadące w przeciwnym kierunku, należy wymijać na prawo, natomiast jadące w tym samym kierunku, na lewo. Na nieprzejrzystych miejscach drogi nie wolno wyprzedzać pojazdu jadącego na przedzie.

Skręcając z jednej ulicy w drugą, rowerzysta musi, o ile skręca w lewo, zatoczyć szeroki łuk — jeżeli skręca w prawo, trzymać się prawego chodnika jezdni. Szybkość jazdy na rowerze należy dostosować do sytuacji ruchu i tak regulować, aby można było w porę zatrzymać się. Wszelkie wyczyny akrobatyczne na jezdni (wypuszczanie kierownicy z rąk, zdejmowanie nóg z pedałów, przytrzymywanie się rozmaitych pojazdów, przewożenie na ramie rowerowej osób w wieku powyżej 7-miu lat, jazda kilku osób obok siebie w tym samym kierunku itp.) są wzbronione.

Przez stosowanie się do przepisów komunikacyjnych i przez wzorową dyscyplinę w ruchu ulicznym unikniemy wiele nieszczęśliwych wypadków pociągających za sobą obrażenia cielesne, kalectwo, a nawet niejednokrotnie utratę życia.

OPERA ST. MONIUSZKI.

„HALKA"

na scenie Starego Teatru.

Sporo fachowych rozpraw napisano już na temat „Halki", dyskutując zawzięcie, czy temu najlepszemu bezwątpienia i najpopularniejszemu dziełu Moniuszki można nadać zaszczytny tytuł polskiej opery narodowej.

Krytycy opowiadający się za przyznaniem tego tytułu podkreślali, że „Halka" ujmuje przecież w swych ramach wycinek naszego życia, ukazując wnętrze szlacheckiego dworku, panów szlachtę w kontuszach i deliach, buńczucznie potrząsających czaplemi piórami i sunących w takt posuwistego poloneza, a dalej polską wieś i lud prosty, szczery, z jego troskami i radościami. Wysuwali oni ponadto fakt, że „Halka" porusza poważny i aktualny jeszcze do niedawna problem stosunku dworu do wsi, naświetlając go wyraźnie i piętnując słusznie jego ciemne strony.

Wszystko to jest prawdą. Argumenty te nie wystarczały jednak stronie przeciwnej, która w pojęciu opery narodowej widziała inne, bardziej istotne cechy. Zdaniem jej, opera narodowa, jak zresztą każdy utwór pretendujący do tytułu „narodowy" musi przedstawiać syntezę charakterystycznych cech życia narodowego, a nie zajmować się tylko jednym jego wycinkiem.

Ci właśnie krytycy mieli rację i w ostatecznej dyskusji im też przypadło zwycięstwo. „Halka" Moniuszki nie może być uważana za operę narodową, bo przedstawia nie syntezę, ale jeden odcinek naszego narodowego życia i to odcinek — powiedzmy otwarcie — niezbyt dodatni. Tematem jej jest przecież krzywda góralki o prostem i szczerem sercu, wyrządzona przez lekkomyślnego paniczyka. Dziewczyna uległa czarowi pięknych słówek i barwnego kontusza; panicz zaś pobawił się uczuciami dziewczyny, a gdy znudziła mu się, zapomniał o całej przygodzie i ożenił się z „panną ze swojej sfery". Orszak ślubny opuszcza kościółek, organy grają, a biedna, obłąkana z bólu dziewczyna, rzuca się w przepaść.

Odwieczna, powszechna i, tylko co do formy zmieniająca się tragedja. Rzecz jasna, że zdarzała się ona u nas dość często, ale nie urosła przecież do rozmiarów istotnej cechy narodowej. Dlatego też każdy utwór oparty wyłącznie na takim temacie, nie może być uważany za utwór narodowy. Było bowiem wielu Januszów, którzy uwodzili w swych włościach dziewczyny, ale więcej było takich Korabiów i Odrowążów; którzy utrwalali i demonstrowali polskie cechy narodowe w całej Europie, gromiąc nawały grożące naszym i obcym granicom pod Wiedniem, Kircholmem, Cecorą i na wschodnich stepach, zmagając się bez ustanku z hajdamaczyzną.

„Halka" nie jest więc polską operą narodową. Nie można jednak mieć za to pretensji do jej twórców, kompozytora i librecisty. Moniuszko — który narzucił temat Wolskiemu — sam nie zamierzał stworzyć opery narodowej a tylko poprostu operę, utwór muzyczny. Za temat posłużyły mu przytem, o czem nie wszyscy wiedzą, jego własne przeżycia młodzieńcze, kiedy był jeszcze skromnym organistą i kochał się bez powodzenia w Barbarze Ubryk, znanej zarówno z piękności, jak i tragicznych kolei późniejszego życia. Temat to obszerny i jeszcze ostatecznie nie opracowany, więc narazie nie rozpatrujmy go bliżej.

Moniuszko pozostający prawie stale pod wpływami wagneryzmu, był jednym z pierwszych wśród naszych kompozytorów, którzy dążyli do wyzyskania w swej twórczości pierwiastków muzyki narodowej. W „Halce" pierwiastek ten reprezentują wspaniale przedewszystkiem mazur, polonez i tańce góralskie. Poza tem znać również ślady wpływów wagnerowskich, a dalej wyraźne piętno włoskiego „bel canto", z całą jego śpiewna barwą (arie). Pod względem charakteru muzycznego nie jest więc „Halka" jednolita. Przyczyny tego należy zapewne szukać w tem, że Moniuszko pisał tę operę w dwóch dość odległych etapach. W r. 1847 począł ją komponować jako dwuaktówkę i dopiero w r. 1858 wykończył, rozszerzył i wystawił już w Warszawie, jako czteroaktówkę. Libretto napisał Wł. Wolski. Targi między nim, a Moniuszką trwały prawie półtora roku, bo kompozytor właściwie sam był również autorem koncepcji dramatycznej dzieła.

Wystawienie „Halki" na scenie krakowskiej było — trzeba przyznać — zamierzeniem śmiałem, jeśli zważy się trudne warunki ogólne. Impreza wypadła jednak dobrze, zarówno dzięki artystom, jak i kierownictwu. Decyzja obsadzenia czołowych ról całkiem młodemi siłami, a nawet częściowo debiutantami, była szczęśliwym pomysłem. Młodzi artyści wywiązali się dobrze ze swego zadania.

W roli Halki wystąpiła p. **Wiktorja Calma,** młoda śpiewaczka, prawie debiutantka, a co ciekawsze oryginalna góralka. Pochodzi ona z ziemi jasielskiej. Odkryła ją przypadkowo przed paru laty p. Didur-Załuska. Po pierwszych studjach, a potem — z konieczności — występach kawiarnianych, zadebiutowała w „Janku" Żeleńskiego. Sobotnia premjera krakowska była trzecim, poważniejszym występem młodej śpiewaczki. Trzeba z przyjemnością stwierdzić, że przyniosła ona p. Calmie pełny i zasłużony sukces. Głos czysty, miły, o dużej rozpiętości i sile. Pewnie, że był dopiero trzeci występ młodej artystki. Jeśli będzie też ona dalej tak samo pilnie pracowała nad sobą, to — wróżymy i zarazem życzymy — p. Calma da nam niedługo okazję posłyszeć o sobie jeszcze wiele słów słusznego uznania. P. **Halmirska,** jako Zofja, stworzyła zarówno głosowo, jak i aktorsko miłą postać. Znamy dobrze tę śpiewaczkę już z innych scen polskich, zawsze zbierającą zasłużone oklaski.

P. **Perkowski** wypadł zupełnie poprawnie w roli Jontka. Od czasów występów poznańskich, którym zawsze towarzyszyła przychylna krytyka, śpiewak ten — posiadający jeszcze duże możliwości — zdołał znacznie rozwinąć swój talent. Głos dobrze postawiony, czysty, o miłem brzmieniu. Partja Jontka odpowiada pod każdym względem p. Perkowskiemu, a nie jest ona przecież łatwa.

P. Hiolski, w roli Janusza, zadebiutował w operze. Na sobotniej premjerze mieliśmy pełną satysfakcję, bo właśnie na tem samem miejscu, z okazji pewnego koncertu, pozwoliliśmy sobie na małe proroctwo, typując p. Hiolskiego na śpiewaka pierwszej klasy. Proroctwo to częściowo już spełniło się. Młody ten śpiewak był — podobnie, jak p. Calma — rewelacją ostatniej imprezy. Natura wyposażyła go doprawdy we wspaniały skarb. Baryton jego, o pełnem wyrazistem brzmieniu, dużej skali i sile, a dalej inne walory — dobra dykcja i poprostu doskonałe warunki zewnętrzne — pozwolą mu wkrótce zabłysnąć. Oczywiście może się to stać tylko wtedy, jeśli p. Hiolski nie zapomni o dalszej, wytrwałej pracy nad swym talentem, aby oczyścić go z widocznej jeszcze „surowości". Bo to będzie decydujące.

P. **Fotygo-Folański** stworzył aktorsko b. sympatyczną sylwetkę polskiego szlachcica. Jemu też przypada w udziale podwójna zasługa, za przygotowanie reżyserskie i muzyczne opery. P. **Kosowski** czuł się dobrze w roli Dziemby. Głosowo i aktorsko nienaganny.

Orkiestra i chór — złożone z członków krakowskiej Filharmonji — na poziomie. **Balet p. Miszczyka,** złożony po części z tancerzy warszawskich i krakowskich mógłby być lepszy. Ogólnie biorąc, sceny zbiorowe wypadły słabo i mało efektownie, głównie przyczyna tego była jednak szczupłość sceny, nie nadającej się z zasady do wystawiania takich dzieł, jak „Halka".

P. **Syryłło** — dyrygent — stanął przed ułatwionem znacznie zadaniem, mając przygotowanych solistów, chóry, orkiestrę i balet. Dekoracje p. **Gajewskiego** na poziomie. Artysta zdołał z powodzeniem uporać się ze szczupłością sceny, stwarzając mimo tego głębię i pełną perspektywę, zwłaszcza w III i IV akcie. **Kierownictwo artystyczne imprezy spoczywało w wypróbowanych rękach p. Adama Didura.** Dobrze stało się, że artysta ten inwestuje obecnie kapitał swego 37-letniego doświadczenia scenicznego przy wychowywaniu młodych talentów. Napewno praca jego na tym odcinku przyniesie pomyślne wyniki.

— skł.

Wolne posady

1 buchalter, 2 majstrowie do budowy maszyn, 1 majster do budowy motorów technicy maszynowi, ślusarze maszynowi, ślusarze motorowi, tokarze kowale, spawacze, specjaliści do „Diesel“ monterzy, elektromonterzy robotnicy maszynowi, kucharz i pomocnice natychmiast w Krakowie znajdą zatrudnienie Wikt i odzież na miejscu. Zgłaszać się codziennie w biurze od godz. 9—12. Krakau Brombergerstrasse 27, m 8 9373

Firma budowlana w okolicy Lincu poszukuje pomocników ciesielskich i murarskich. Bliższych wyjaśnień zasięgnąć można w Biurze Informacyjnym dla pracowników fizycznych i umysłowych w Krakowie Adolf Hitler-Platz 11.

Poszukujemy robotników fabrycznych do zakładów przemysłowych w okolicy Hannoveru Zgłoszenia w Biurze Informacyjnym dla pracowników fizycznych i umysłowych w Krakowie Adolf Hitler-Platz 11 2057k

Zakłady optyczne w Rzeszy Niemieckiej zatrudnią kobiety. Zgłoszenia przyjmuje Biuro Informacyjne dla pracowników fizycznych i umysłowych Kraków, Adolf Hitler-Platz 11 2058k

Wykwalifikowanych byłych pracowników firm: Aka, Garbochemia, Saturn proszą o podanie swoich adresów: Jakubowski i Kalęźny. Zgłoszenia pisemne składać do Produktionsausschuss. Kraków, Lenartowicza 13, IV piętro, pokój 47

Praktykanta przyjmie od zaraz Laboratorium techniczno-dentystyczne Kraków Librowszczyzny 6, m 12, oficyna.

Pomocnica domowa, doskonała we wszystkich koniecznych pracach domowych, czysta, porządna, pilna i uczciwa, do niemieckiego gospodarstwa domowego w Krakowie, natychmiast poszukiwana. Zgłoszenia: Kraków, Księcia Józefa 55. 7151

Karmicielka dla niemowlęcia potrzebna. Zgłoszenia Kraków, ul Starowiślna 26, sklep zegarmistrzowski. 57

Pomocnica domowa młodsza, bezwzględnie uczciwa samotna, dobrze gotująca zaraz potrzebna Pełne utrzymanie i wysokie wynagrodzenie Kraków, Kalwaryjska 6 m 4 godz 3—5 2101k

Poszukujemy agentów handlowych, Kraków Adolf-Hitler-Platz 10 m 7, 11—12

Dziewczyna 12—14 lat do lekkich posług. potrzebna zaraz. Kraków. Starowiślna 12, m 5, 703

Szoferzy! Transportkorps Speer przyjmuje bieżąco szoferów. Mogą się również zgłaszać kandydaci bez prawa jazdy (Führerschein) Po przejściu odpowiedniego wyszkolenia mogą oni uzyskać prawo jazdy. Pomieszczenie, wyżywienie ubranie i płaca p. g taryfy za pewnione Praca na terenie Gen Gubernatorstwa. Zgłaszać się: Krakau-Holzweberstr 30 Geschäftszimmer Abt ila w godz. od 9—12 761

Posad poszukują

Ewakuowana, kulturalna nauczycielka szuka pracy. Zajmie się dziećmi do lat 14 pomoże w gospodarstwie domowem lub w sklepie. Wyjedzie na wieś chętnie do dworu. Warunki skromne. Zgłoszenia Goniec Krak. Kraków „Nr 3951“

Ewakuowana nauczycielka (Instytut Naucz.) poszukuje pracy lekcje prowadzenie gospodarstwa, zarząd pensjonatem, gotowanie. Chętnie prowincja. Zgłoszenia: Kraków Grodzka 32, m. 13

Ogrodnik Polak z ukończoną szkołą, 23 lat praktyki samodzielnej świadectwa kilkuletnie z jednych miejsc. specjalność warzywnictwo przyśpieszone inspektowe, cieplarniane, warzywnictwo polowe na większą skalę, szkółki drzew owocowych bogate doświadczenie prowadzenie ogrodów handlowych znajomość rolnictwa poszukuje posady od zaraz. Oferty pod „102“ do Biura Ogłoszeń Krajna Kraków Adolf-Hitler Platz 46 1688k

Kawaler z akademickim wykształceniem niezależny poszukuje pracy z pomieszczeniem przy kulturalnej małej rodzinie ewentualnie z całym lub częściowym utrzymaniem. Oferty do Gońca Krak. Kraków. „Nr 296“

Osoba starsza spokojna uczciwa czysta samodzielnie gotuje szuka pracy do małej rodziny do wszystkiego. Oferty: Biuro Majewski, Kraków, WW Świętych 8, pod „Nr. 757“. 560

Obwieszczenia urzędowe

OBWIESZCZENIE

o utworzeniu ekspozytury Banku Emisyjnego w Polsce. — Z dnia 2 listopada 1944.

Na podstawie § 1 ust. 3 rozporządzenia o Banku Emisyjnym w Polsce z dnia 15 grudnia 1939 r. (Dz. rozp. GG. str. 238) Bank Emisyjny utworzył

z dniem 1 listopada 1944 r. ekspozyturę w Grodzisku.

Nowo otwarta ekspozytura podlega bezpośrednio Oddziałowi Warszawskiemu, obecnie w Petrikau.

Oświadczenia ekspozytury obowiązują Bank, jeżeli zostaną złożone przez dyrektora oraz jednego z jego zastępców lub przez dwóch zastępców w obrębie zakresu działalności ekspozytury.

Nazwiska osób, uprawnionych do zastępowania ekspozytury Banku, będą ogłaszane w lokalach biurowych ekspozytury zapomocą wywieszek.

BANK EMISYJNY W POLSCE.
Dr Młynarski R. Jędrzejowski.

Kupno nieruchomości

W Swoszowicach większą parcelę lub grunt z domem lub bez kupię. Zgłoszenia Biuro Ogłoszeń Krajna Kraków, Adolf-Hitler-Platz 46 pod „Swoszowice“.

Gospodarstwo ok. 50 mórg koło Krakowa, kompletne kupię lub zamienię na realność w Krakowie dopłacając. Zgłoszenia pod „111“ Biuro Ogłoszeń Krajna, Kraków, Adolf-Hitler-Platz 46.

Sprzedaż nieruchomości

Okazja! Parcelę półmorgową, Olsza — Kraków sprzeda: „Piast“, Kraków, Grodzka 59, I piętro. 8182

Dom murowany dwurodzinny, duży ogród Prokocim, 1½ morgi roli, Wieliczka i kilka parcel sprzeda: Sporysz, Prokocim Piłsudskiego — Długa 5.

Kamienicę IV p. II p. w centrum, komfort, nowoczesne, tanio lecz szybko sprzeda: Kraków, Mikołajska 3, I. p.

Okazje!! Ul. Kalwaryjska 250 sążni, Królowej Jadwigi 120 sążni, Czarnowiejska 450 sążni, sprzeda: Kraków, Mikołajska 3 I. p 8476

Dom murowany dwurodzinny, 15 minut od tramwaju, okazyjnie sprzedam. Zgłoszenia: Goniec Krakowski. Kraków, „Nr. 8678“.

Kamienicę, willę kilkanaście parcel w różnych dzielnicach koło Krakowa: Wola Justowska Wybickiego, Lea; Płaszów, Azory Krzeszowice, sprzeda i kupuje różne nieruchomości. Kraków, Zwierzyniecka 11, Biuro „Krakus“. 4858

Kupno

„Negi“ do maszyny do szycia, zaraz kupię. Kraków. Zwierzyniecka 9, m. 1.

Kupię rikszę dwukołową. Zgłoszenia Fa Dobija Kraków. Grodzka 11. 49

Płyty patefonowe taneczne i poważne kupię. Oferty: Goniec Krak., Kraków, „Nr. 480“.

Poszukujemy dobrych obrazów Komis. Kraków Starowiślna 33. 4887

Odkurzacz dobrze utrzymany kupi hotel Polonia. Kraków, Wehrmachtstrasse 25. 6034

Kupuje sypialnie i różne meble pojedyncze Kraków, Krakowska 35, Kupno—Sprzedaż mebli. 6359

Meble używane kupuje zaraz gotówkowo-Hala Meblowa, Kraków, Grodzka 59.

Obrazy kupuje ocenia bezpłatnie Salon „Antyk“ Kraków, Stradomska 18.

Rysownice, trójkąty używane kupuje Ziembicki, Kraków, pl. Marjacki 2.

Kupię lub wydzierżawię: 1) samochody ciężarowe. 2) sklep lub inne przedsiębiorstwo handlowo-przemysłowe w Krakowie okolicy. Zgłoszenia pod „875“ Biuro Ogłoszeń Krajna, Kraków. Adolf-Hitler-Platz 46 1761k

Okazyjnie kupię futro sport. męskie, w b. dobrym stanie. Kraków, Biskupia 5, m. 1. codzień od godz. 10. 2072k

Damski spód z piżmaków lub z kangurów kupię. Kraków, Podgórze, Dekerta 11-B, m. 2. 2082k

Poszukujemy pilnie: futer, kołder, ubrań, porcelany, zegarków. Płacimy zaliczki. Komis, Kraków. plac Matejki 6 tel 333-73. 6614

Planino lub fortepian krótki kupię zaraz. Zgłoszenia: Goniec Krakowski. Kraków, „Nr. 9641“.

Kupię od właściciela lisa ładnego srebrnego śniegowce Nr 37, medalik z łańcuszkiem lub pierścionek, futro damskie albo płaszcz wolny Kraków. Podgórze. Limanowskiego 25 cukiernia narożnik

Sprzedaż

Fortepian Kokibört u. Scholz czarny i szafę jasną sprzedam. Kraków. Stradom 9, m. 19 (godz. 13—18). 741

Maszynę Singera damską „Simanco“ okazyjnie sprzedam. Kraków Szlak 17 m 5, II. p.

Wózek dziecięcy autko, do sprzedania Kraków, ul. Starowiślna 77, m. 2, parter.

Maszynę damska do szycia sprzedam: Kraków. Szlak 32, m. 1.

Sypialnię najnowocześniejszą z tapczanem, okazyjnie sprzeda: Hala Meblowa, Kraków, Grodzka 59 9268

Harmonja „Soprani“, 120 basów, z rejestrem do sprzedania. Kraków, Mikołajska 4, m. 32

Płaszcz czarny męski, dobrze utrzymany, jedwabna podszewka, na watalinie. szczupła, wysoka figura — korzystnie sprzedam Kraków Jasna 2, m. 18, III p.

Jadalnia z orzecha kaukaskiego nowoczesna okazyjnie do sprzedania. Kraków. ul. Krakowska 35, sklep elektryczny od godz. 9 do 13. 335

Patefon elektryczny w nowoczesnej szafie o pięknym głosie sprzedam. Kraków Karmelicka 9, oficyna m. 14, III piętro.

Czółenka zamszowe, czarne, Nr 35, stan pierwszorzędny, sprzedam. Kraków, Zielona 23, m. 20 oficyna II p 1761k

Płyty gramofonowe wyborowej muzyki tanecznej i operetkowej sprzedam Kraków Krakowska 7, m. 17, od godz. 16.

Maszynę do szycia Singera „Simanco“ krytą w b. dobrym stanie z przyborami do haftu sprzedam tanio natychmiast. Kraków Brzozowa 20, m. 7, III p.

Wózek-autko głęboki, sportowy i łóżeczko dziecięce sprzedam. Kraków, Zyblikiewicza 5, m. 39. 143

Wózek głęboki sportowy i dla bliźniąt korzystnie sprzedam. Kraków. Kościuszki 54, m. 3 195

Fortepian czarny rosyjski, angielska mechanika okazyjnie sprzedam. Kraków Kościuszki 54 m. 3. 146

Futro popielate, karakuły z kapiszonem ubranie popielate, srebro stołowe na 6 osób, kołdra, poduszka, rajtki, tanio sprzedam Kraków, Długa 26, III p wprost schodów 12—3 godz. 283

Sprzedam kołdrę wełnianą lub puchową oraz bobry, w bardzo dobrym stanie. Kraków. Rzeszowska 3, m. 12 347

Futro męskie marengo, spód nutriety, kołnierz z wydry. Patefon 2-sprężynowy z płytami, kapy na łóżka sprzedam Kraków, Pl. Groble 15, m 6 515

Płyty patefonowe polskie, niemieckie inne, muzyka poważna, taneczna, sprzedam. Kraków, Karmelicka 9 oficyna mieszk. 14 III piętro. 482

Maszynę Singera krytą sprzedam tanio Kraków Jana 3 m. 8, III p.

Maszynę Singera mało używaną sprzedam zaraz tanio Kraków Wolnica 11. m 15.

Maszynę Singera krytą sprzedam. Kraków Zyblikiewicza 5 m. 74 590

Autko luksusowe — wózek dziecięcy, sprzeda korzystnie. Kraków, Krakowska 29, m. 16, dolny dzwonek. 742

Futro damskie, łapki perskie, mało używane oraz futro męskie, wierzch czarny, spód lisy, kołnierz wydra na wysokiego, stan pierwszorzędny, sprzedam. Kraków, Zyblikiewicza 5, m. 74. 689

Sprzedam pokrycie na damskie futro bronzowe gabardina; kołdra puchowa, maszyna damska Singera, ostatni model, ubranie granat, na tęższego średniego pana, kurtka futrzana na dziecięce futerko królika. Kraków, Krupnicza 14, m. 5. 679

Futro perskie damskie, modny fason, oraz męskie, wierzch marengo, kołnierz szopy, spód barany hiszpańskie na wysokiego sprzedam. Kraków, Zyblikiewicza 5, m. 74. 691

Fortepian krótki pancerno krzyżowy sprzeda bardzo tanio. Kraków. Długa 4, m. 2, parter ofic. 707

Maszyna do szycia mało używana, części do haftu, sprzedam zaraz. Kraków, Dietla 81, m. 3. 706

Lampa kwarcowa do sprzedania. Kraków, Starowiślna 4, m. 6 od 13—16.

Pokój kombinowany w orzechu kaukaskim, komplet z tapczanem, sprzeda okazyjnie: Hala Meblowa, Kraków, Grodzka 59. 9269

Umywalnie zbiorowe, baseny ze sztucznego kamienia, koloru czerwonego granitu, osiem kurków z przynależnościami, gotowe do montażu, dostarcza Walter Maresch VDI (10) Witterberg-Lutherstadt, Paul Gerhardt — Str. 2.

Płyty patef. „10“, Kraków, Wielopole 32

Płyty patefon. taneczne, duży wybór, sprzedam: „Fiducia“, Kraków. Florjańska 15 (godz. 15—17). 1079

Płyty patefonowe, igły i wzmacniacz okazyjnie sprzeda Elektrotechnika, Kraków, pl Dominikański 2, róg Stolarskiej.

Obrazy — sprzedaż kupno, fachowa bezpłatna ocena Kraków, ul Łobzowska 6, Salon obrazów. 5992

Planino Bechsteina koncertowe czarne w dobrym stanie sprzedam. Kraków, Łokietka 6, m 12 a, od godz. 8—11.

Fortepian najkrótszy, liliput, na całej płycie metalowej, krzyżowy, najnowszego systemu, na kwadratowych nogach tanio sprzedam. Kraków, Łokietka 6, m. 12 a, od godz. 8—11. 6342

Palniki do lamp karbidowych poleca Wspólnota, Kraków, Dietla 74. 6960

Fortepian krótki, krzyżowy, pełnopancerny tanio sprzedam, od 2—4 popoł. Kraków, Konarskiego 52, m. 9. 6356

Patefon koncertowy elektryczny szafirowy Siemens, natychmiast sprzedam. — Podgórze, Józefińska 45, m. 8. 6611

Wózek lalkowy „Konkon“ i patefon — sprzedam, Kraków, św. Tomasza 6, of. m. 11. 6612

Futro piękne z łapek karakułowych — sprzedam. Kraków-Podgórze, Zamojskiego 69, m. 5. 6981

Wózki dziecięce głębokie i sportowe sprzedaje A. Kowalska. Kraków, Karmelicka 20. 7616

Maszynę do pisania walizkową, firanki do okien, chodnik pokojowy, gumę do wózków dziecięcych, buty dziec. nr. 32, narzutę na tapczan sprzedam okazyjnie. Kraków-Podgórze, Zamojskiego 69, m. 5. 7625

Fortepian krótki, krzyżowy, marki zagranicznej w bardzo dobrym stanie okazyjnie sprzedam: Kraków. Krakowska 16, m. 6. 7635

Płaszcz męski w dobrym stanie sprzedam tanio lub zamienię za takiż skórzany. Kraków. Krakowska 16/6.

Meble: Sypialnie, jadalnie, gabinety, różne meble pojedyncze, używane, poleca okazyjnie Hala Meblowa, Kraków, ul. Grodzka 59. 7908

Tapczan nowoczesny jedno i dwuosobowy sprzedam Kraków, Meiselsa 8/4

Piękne futro breitschwanz na średnią osobę oraz futro perskie i biam damski i męski tanio sprzeda Kraków, Kochanowskiego 2, m. 2. 9011

Owa piękne lisy srebrne, futro perskie oraz biam damski i męski tanio sprzeda Kraków. Kochanowskiego 2, m. 2.

Wózek głęboki autko, sportowy, łóżeczko dziecięce sprzedam Kraków. Zyblikiewicza 5 39. 9038

Igły do patefonów elektrycznych, okazyjnie sprzedam: „10“, Kraków. ul. Wielopole 32. 9080

Płyty patefonowe (muzyka taneczna i poważna, doskonały stan) z prywatnego zbioru tanio do sprzedania. Bogaty wybór polskich i obcych nagrań: „10“, Kraków. Wielopole 32 9671

Autko-wózek dziecięcy, piękny fason do sprzedania. Kraków, Krakowska 29, m. 5.

Tapczan nowoczesny, orzech kaukaski, sprzedam. Kraków. Adolf-Hitler-Platz 39, m. 4. 10005

Obrazy, dywany kilimy kryształy, antyki sprzedaje Salon „Antyki“. Kraków, Stradomska 18 776k

Kryształy, antyki obrazy, dywany, kilimy sprzedaje Salon „Antyki“. Kraków Stradomska 18. 779k

Psy ras: wilczury, owczarki podhalańskie i węgierskie, dogi pręgowane, plamiste i czarne, młode i starsze wysokorasowe okazy, niemniej psy ras karłowatych, jak ratlerki, pinczery maltańskie, foxterriery, wreszcie psy myśliwskie: settery, spaniole — ma do sprzedania Koncesjonowana Psiarnia „Sokół“ oraz zakład tresury psów w Woli Duchackiej przy Krakowie (Płaszów), ul. Piłsudskiego 91 Informacje: Kraków-Podgórze, Traugutta 20/1, między godz. 13 a 15. Przyjmujemy do komisowej sprzedaży i do wychowu psy starsze. 1648k

Drabiny malarskie, pozostałe kilka krzeseł dębowych rączki do pilników, poleca „Wera“ Kraków, ul. Długa 78 (Hallerstrasse). 1764k

Kapce zakopiańskie na skórze, solidnie wykonane, sprzedam Kraków- Podgórze, Dąbrowskiego 4, II p. m. 15 pierwszy przystanek za mostem

Futro męskie na wysokiego, okazyjnie tanio, walizę dużą, torebka brązowa — do sprzedania Kraków, Starowiślna 64/8

Autko-wózek dziecięcy piękny fason, do sprzedania Kraków Krakowska 29, m. 5. 582

Wózek głęboki — autko sprzedam okazyjnie Kraków Krakowska 29, m 16, dolny dzwonek 579

Pieski różnych ras dostarczam na św. Mikołaja Hodowla Kraków, Wadowicka 39. 2073k

Maszynę do szycia Singera bardzo ładnie szyjącą z przyborami do haftu sprzedam zaraz — Kraków Długa 41, m 9 (w podwórcu) 2083k

Planino, fortepian krótki sprzedam okazyjnie Świątek Kraków Starowiślna 12. m. 22 9640

Kożuch podróżny i palto męskie sprzeda Kraków, Kasprowicza 22, m. 8. 35

Dywan perski 5 m², śliczna maszyna do pisania kuferkowa, elektrolux, rower damski do sprzedania. Zgłoszenia po 16 godz. Kraków, Łobzowska 29, m. 3.

Futro męskie marengo, wzrost średni, kangury, kołnierz wydra sprzeda. Wiadomość: Kraków, Poselska 22, Hotel „Narodowy“ u portiera. 9403

Singera maszynę szafkową, najnowszy model, sprzedam. Kraków, ul. Zyblikiewicza 17, m. 11, parter oficyny. 9937

Maszyna „Singera“ damska, kryta, czteroszufladowa w pierwszorzędnym stanie okazyjnie sprzedam. Kraków, Pawlińska 3, m. 4. 9778

Contametr do Contaxa w etui, projektor do diapozytywów leicowych oraz filmy 6×9, 190 sztuk na metalrolce i 25 sztuk na drew. rolce sprzedam. Kraków, Aleja Słowackiego 62, m. 2. 10011

Planino, marki Petrof, sprzedam bardzo tanio. Kraków, Krakowska 7, m. 17. Oglądać od godz. 16. 33

Futro perskie modny fason, oraz sealskinowe i spód pod futro okazyjnie sprzedam. Kraków, św. Krzyża 16 14. 58

Maszynę krytą Singera sprzedam okazyjnie tanio. Kraków, Augustiańska 34, m. 73, I p. oficyna. 240

Lampa Vitalux, nowa, z żarówką Osram i półbuty męskie Nr. 41½ sprzedam. Kraków, Smoleńsk 23, m. 2, od godz. 11—2. 245

Wózek głęboki „Konkon“, łóżko polowe, sprzedam. Kraków. Czarodziejska 11a, m. 1. 344

Perskie futro damskie, waliza skórzana, patefon, teczka skórzana, do sprzedania: Kraków, Wawrzyńca 28, m. 6. od godz. 10—13. 460

Futro ocelotv, wolne, średniej wielkości, cholewy gumowe Nr. 42 — tanio sprzedam. Kraków, Dębniki, Rynek 5, m. 3.

Kilim 2×1,5, bardzo ładny, wzór nie nie zniszczony, sprzedam. Kraków, Starowiślna 54, m. 1. 485

Maszynę do szycia, szafkową „Singera Simanco“ w bardzo dobrym stanie oraz krytą „Singera“ sprzedam tanio. Kraków, Skałeczna 1, m. 3. 489

Ubranie brązowe sprzedam. Kraków, Paulińska 2, m. 15. 490

Futro brązowe, breitschwance, wolny fason oraz srebrne nakrycie stołowe 6-cio i 12-to osobowe, w pięknej kasecie okazyjnie sprzedam. Kraków, ul. Stradom 25, m. 9. 493

Srebro stołowe 12-to i 6-cio osobowe w pięknej kasecie, oraz puderniczkę i pań pierośnice okazyjnie sprzedam. Kraków, ul. Stradom 25, m. 9. 404

Patefon szafkowy oryginalny Garrard, piękny mebel na dwa głośniki — okazyjnie sprzedam. Kraków, ul. Stradom 25, m. 9. 495

Mikroskop stan pierwszorzędny model 1939 r. okazyjnie sprzedam. Kraków, Zielona 10, m. 1. 503

Maszynę Singera męską, wózek dziecięcy, głęboki, płaszcz męski, ubranie czarne w paski, kołnierz skanki mały, rudego lisa, spodnie wizytowe, sprzedam. Kraków, Lubicz 26, m. 4. 2376

Matrymonialne

Panna przystojna, młoda lecz biedna szuka tą drogą uczciwego i dobrego człowieka na odpowiednim stanowisku. Cel matr. Oferty pod „110“ Biuro Ogłoszeń Krajna, Kraków, Adolf-Hitler-Platz 46. 2105k

Noclegi

Noclegi inteligencji: Kraków, Radziwiłłowska 14, m. 2. 8650

Noclegi: Kraków, Zielona 25, m. 1.

Noclegi: Kraków Szewska 7, m. 7.

Noclegi przyjezdnym. Kraków. Św. Sebastiana 34, m. 2. 8638

Noclegi: Kraków, Grodzka 59, m. 12.

Noclegi: Kraków, Florjańska 3, m. 8.

Noclegi: Kraków, Starowiślna 52, m. 13.

Nauka i wychowanie

Wyucza się w krótkim czasie w kursie i indywidualnie języka niemieckiego, francuskiego, angielskiego, węgierskiego i rosyjskiego. Konwersacja, korespondencja, tłumaczenia, także pomoc w nauce ze wszystkich przedmiotów. Zgłoszenia w sekretariacie od godz. 8—12 i od 15—19, Kraków, Jana 2, m. 17.

Maszynopisanie, stenografia, indywidualnie, nowocześnie. Kraków, Grodzka 27.

Poszukiwanie się wzajemne

Karlakin Stefanji i Ludmiły Kariakin, zamieszkałej Górnośląska 22, poszukuję z polecenia męża i syna. Ktoby wiedział coś o nich proszony jest usilnie o zawiadomienie Ireny Naleszkiewicz, Skierniewice, Senatorska 4, lub Kraków, Bosacka 14, Stolarski-Borkowski. 2108k

Inż. Czorniewicz Wiktor, poszukuje Ireny Zawadzkiej zam. w Warszawie, Zawrot. 22. Wszystkich ktoby wiedział o jej miejscu pobytu proszę o wiadomość Kraków. Felicjanek 21, m. 9. 501

Goldenbergowa Halina, zam. Warszawa, Targowa 15, m. 21 u inż. Stefana Rodkiewicza, poszukiwana przez Jana Wilczyńskiego, Kraków, Karmelicka 6, II p. Zw. Organiz. Ryb. 543

Wieczorkowscy Jadwiga i Czesław z synkiem Jędrusiem z Warszawy, zam. na letnisku w Komorowie pod Warszawą, poszukiwani przez Zbikowskich, Kraków Karmelicka 6, II. p. Zw. Organiz. Ryb

Nowina-Chrzanowski Jerzy, zam. Warszawa, Solna 6, widziany ostatnio 7 sierpnia w kościele na Woli poszukiwany przez matkę. Adres: Kraków, Sławkowska 24, m. 2, lub Wieliczka, Rejtana 10. 545

Szpiganowicz Stanisława jest w szpitalu „Sulima“ Rabka-Zdrój. Prosi wiadomość od kogoś z rodziny. 621

Iwanowski Kazimierz, Warszawa, Ogrodowa 26/18, poszukuje Janusza Iwanowskiego. Wiadomości proszę kierować: Kraków, ul. Św. Krzyża 3, m. 8, III p.

Popławska Wanda poszukuje zięcia Tadeusza Szoła i synów jego Jerzego i Wacława, Stefana Strzałkowskiego z rodziną, Haliny Stopczykowej z synkiem i matką, Danuty Ruszkowskiej z Kasiunią, Marji i Tadeusza Świałkowskich. Adres: Kraków, Floriańska 24, adwokat Kowal.

Inż. Klimczewski Czesław (Londyńska 28) poszukuje rodziców Antoniego i Stanisławy, oraz żony Haliny z synkiem. Wiadomość proszę uprzejmie kierować na: Kraków, ul. Bonifraterska 3, m. 10, lub Milanówek, k. Grodziska, ul Sienkiewicza 9. 2107k

Jarosława Sommera lat 60, inż. Henryka Krupińskiego lat 33 z Warszawy, szuka Luba Sommer, Grodzisk Mazowiecki RGO 708

Choloniewski Mieczysław z Warszawy ul. Szpitalna 4, m. 11, obecnie w Krakowie plac Jabłonowskich (Gedkoplatz) 4. m 7, prosi o wiadomość od rodziny i znajomych z Warszawy. 297

Jallentowa Marja z Warszawy znajduje się od 5 IX 1944 wraz z Barbarką i Babcią we wsi Prymusowa Wola Nr. 5 (u Morawskiego), gm Janków Sławno über Opoczno. Kreis Tomaszów Distr Radom — prosi rodzinę i przyjaciół o znak życia. Stefka o pobycie zawiadomiłam jego adres: Kpt. Jellenta Kgfnr. 52742/X. B. Oflag VI. B, Dössel-Warburg (Westfalen), Bar. 33/III.

Andrzej Parczewski, zam. Warszawa, ul. Dobra 2, m. 38, obecnie M-Stammlager XI B. gef. Nr. 141306, prosi rodzinę o wiadomość. Zbigniew Czajkowski, zam. Warszawa, ul. Złota 49, m. 57, obecnie M-Stammlager XI B. Gef. Nr. 140075, prosi żonę o wiadomość. 2031k

Klotz Zbigniew znajduje się obecnie w Stalagu XI B, poszukuje rodziny oraz znajomych. Nr. 141239.

Poszukuję żony mojej Stanisławy Kryst, ur. dn. 15. IV. 1906 r. z ojca Romana Sobieraj z matki Marjanny. Małżonka moja ostatnio zamieszkiwała w Warszawie-Bielany, ul. Przybyszewskiego 63, m. 67, skąd została ewakuowana niewiadomo dokąd. Mój adres: Kryst Wacław M. Stammlager XI B. Nr. 140022. Deutschland. 2030k

Ryszard Jerzy Gaś, ur. 2. III. 1926 r. w Warszawie, z ojca Kazimierza i z matki Stanisławy, zam. w Warszawie, ul. Dobra 83-36, zawiadamia rodzinę i znajomych, że znajduje się w Stammlager XI B. Erk. Nr. 141112. 2032k

Poszukuję moich rodziców z Warszawy, ul. Dobra 20, Marji i Mateusza Borkowskich, oraz Stanisławy Zaczyńskiej, Al. 3-Maja 9.11. Mój adrees: Stalag XI B. Nr. 141205. Syn i córka są razem.

Wacław Machay poszukuje żony Lucyny z Zyznowskich i córki Anny lat 17, zam. ostatnio Warszawa, Zakroczyńska 9, (Stare Miasto). Zabłocki Antoni Nr. 140090, poszukuje żony Heleny z 2-giem dzieci Danutą i Antosiem, oraz Ireny i Heleny, ostatnio zam. Przejazd 5. Przeworski Stefan Nr. 140201, poszukuje żony Ireny z synem Januszem 15-miesięcznym, oraz matki Franciszki i brata Stanisława, zam. Warszawa Sielecka 34. Hajduk Franciszek Nr. 140977, poszukuje żony Krystyny z 10-miesięcznym synem Krzysztofem, która do 5. X. zam. Wilcza 52. Wzięci byliśmy 5. X. 1944 w Warszawie, po kapitulacji. 2034k

Ppor. Sokolnicki Wacław Nr. 1243/XI A. Oflag II. D. — Gr. Born, prosi o powiadomienie o obecnym adresie żony Marty, córki Danuty i syna Stefana, ostatnio zamieszkałych Warszawa-Okęcie, Kościuszki 1/5. 2035k

Marji Olewińskiej z córką Oleńką z Warszawy-Bielany, Swarzewska 39, poszukuje siostra Cezera Bogerowa, Kraków, ul. Kraszewskiego 9, m. 4. 437

Zbeliński Bohdan Oflag II D 445/IVc Gr. Born Westfalenhof B IV 7, poszukuje żony swej Eli oraz matkę jej Niemirzynę. Wszelkie wiadomości proszę kierować dr. Turyna Kraków, Kujawska 16.

Kolb poszukuje swej córeczki Karin 2½ roku, z Warszawy, również siostr Trębaczkiewicz. Wiadomość dla matki, na Feldpost Nr. 01315 B irma. 1259k

Poszukuję rodziny, Janiak Adam, zakład fryzjerski w Hotelu Europejskim w Warszawie i Szlęk z Warszawy, Krakowskie Przedmieście 17, poszukuje córki lat 17, Marzanki i przyjaciół, oraz oczekuję zaproszenia. Tomaszów Mazowiecki, ul. Müllera 9, m. 3. 1467k

Sitarski Edward i Alfred poszukują swoich żon, Leokadji i Haliny Sitarskich, zamieszkałych w Warszawie, Wronia 38 9, jednocześnie zawiadamiają wszystkich znajomych o swoim adresie: Sitarski, Reichsbahnlager in Gross Schweinbarth, über Gänserndorf B. 7. Wien.

Sobotowa Danuta z d. Rowalewska, ur. 21. III. 1916, córka Wacława i Stefanji, ostatnio zamieszkała w Warszawie, Hoża 47, m. 9, proszona jest o zgłoszenie się do Komorowa lub o wiadomość pod adresem: Milanówek k. Grodziska Maz., Zachodnia 14, u p. Makowskiej — dla Kamila. Ktokolwiek wiedziałby o miejscu pobytu proszony usilnie o wiadomość.

Haliny Stażejowskiej lat 17, z Warszawy, ul. Zielna 9, poszukują rodzice, obecnie zamieszkujący Nowy Sącz, ul. Główna 68, u p. Grefnerowej. 1659k

Wiadomości o losie rodziny Tadeuszostwa Duszyńskich i Drobników, z Rymanowa, Posada-Dolna. Prosimy kierować na adres Pietruszyńskich, Ostrowiec (7a), ul. Polna 19. 1740k

Wielicka Olga, Warszawa, Malczewskiego 3, m. 3. Jakiekolwiek wiadomości o niej proszę uprzejmie podać: Dziekońska, Kraków, Długa 26, III. p.

Byszewscy, Jerzy 22 lat i Jan 20 lat z Warszawy, Dobra 22, widziani ostatnio 3. 9., poszukiwani, siostra u babki. Wiadomość: Kraków, Gramatyka 4, I p. Byszewski. 4284

Butkiewiczowa Anna z Warszawy, Wilcza 23 prosi o wiadomość o mężu doc. Tadeuszu Butkiewiczu, który został na Pradze w szpitalu Przem. Pańsk., Helenie Kruszyńskiej, Henryku i Lucynie Świdzińskich, Annie Szymanowskiej, H. W. Hartwigach i Doktorostwie Falkowskich, na adres: Drowa Józefa Tunjowa, Bochnia, Dworcowa dla A. Butkiewiczowej. 4905

Różne

Dnia 20 listopada br. zginął jamnik czarny, wabi się „Żaba“, oddać za wysokiem wynagrodzeniem. Kraków, Starowiślna 29, restauracja. 10024

Dostawców branży cukrowej i cukierniczej poszukuje zaprowadzony podróżnjący Zgłoszenia: Goniec Krakowski, Kraków „Nr 5394“.

Swetry, rękawiczki, wszelkie roboty trykotarskie wykonuje w ciągu 10 dni: „Astra“ Kraków, Starowiślna 22, wejście z Dietla 78. 8207

Kawę ziarnistą przyjmuję do palenia. Stanisław Wachel. Kraków. Długa 53

Śniegowce nawet bardzo uszkodzone i opony rowerowe, wulkanizuje szybko, również obwie podklejam gumą. Kraków, Kościuszki 17, lewa oficyna.

Zginął foxterier ostrowłosy (suczka), wabi się „Kiki“, biała, brązowa, uszy z czarną łatą z prawej strony. Upraszam znalazcę o łaskawe odprowadzenie za wynagrodzeniem Kraków, ul. Radziwiłłowska 9 m. 7, II. p. 557

Ewakuowana z Warszawy pani lat 60, pozbawiona zupełnie ubrania i środków utrzymania prosi gorąco o zaofiarowanie płaszcza, sukni, bielizny itp. Łaskawe oferty do Gońca Krak., Kraków, „Nr. 9827“.

Buty narciarskie nr. 35 zamienię na buty narciarskie nr. 37 lub 38 i dopłacę. Zgłoszenia Fa Dobija, Kraków, Grodzka 11. 50

Niemowlę wezmę za swoje. Zgłoszenia Goniec Krak., Kraków, „Nr. 453“.

Zguby kradzieże

Zgubiono rękawiczkę z prawej ręki w okolicy Fedzichów, Długa, Filipa. Znalazca proszony jest o zwrot za wynagrodzeniem pod adresem: Kraków, Floriańska 30. Sklep Filatelistyczny w podwórzu. 585

Uwaga! Dnia 22. XI. zgubiono buta cholewę na ul. Kupa 3. Łaskawego znalazcę proszę o zwrot za wynagrodzeniem 1000 zł. pod adres: Kraków. Dietla 75, II p m 11. 762

Uczciwego znalazcę czarnej torby wraz z portfelem, pieniądzmi, dokumentami, złotym krzyżykiem, kluczami od mieszkania i innemi rzeczami, proszę tylko o zwrot papierów za wynagrodzeniem Rybak Irena Kraków, Św Marka 20/10

Zgubiono Kennkartę na nazwisko Helena Maria Belina-Brzozowska, wystawiona w Dębicy. 270

Skradziono Kennkartę i wszelkie papiery w dniu 12 listopada na nazwisko Stanisław Pilch. Kraków, ul. 29 Listopada 64.

Nagroda! Parasol laska, rączka ebonitowa, jasno żółta, pokrowiec skóra safian brązowy, zaginęła mi przy wychodzeniu z tramwaju przed zegarem (Sławkowska) 21 listopada godz. 10,15. Znalazcę proszę o zwrot: „Kraków, Gertrudy 7, Restauracja“. Nagrodę otrzyma ten kto mi wskaże znalazcę. Dotyczy to również wszystkie Domy komisowe. Adamski. 574

Zgubiłam portfel czarny wraz z dokumentami: Kennkartę, Ausweis LHD, Alarmkartę, opaskę Nr. 000118, oraz zwolnienie od szańców, wydane przez Izbę Przemysłową, na nazwisko Halina Łaptaś, Kraków, Dekerta 7. Łaskawego znalazcę proszę o zwrot tylko dokumentów, za wynagrodzeniem. 552

W niedzielę 19. XI. wieczór koło dworca przy wsiadaniu do tramwaju skradziono torebkę wraz z Kennkartą Nr. 53840 i Książeczką Ubezpieczalni Społecznej na nazwisko Jachowicz Zofia. W torebce były również dwie obrączki złote i pierścionek. O zwrot tychże najwięcej proszę. Resztę proszę sobie zatrzymać. Zofia Jachowicz. Kraków, Retoryka 21, m 11 606

Zgubiono 16 XI wieczorem w tramwaju Nr. 3 rękawiczkę skórkową i Kennkartę wystawioną przez Stadthauptmanna w Krakowie na nazwisko Maria Jonak, zamieszkała w Borku Fałęckim, ul. Zakolna 392. Znalazcę proszę o zwrot za wynagrodzeniem. 623

---

† Ś. p.
Maria z Meleniewskich ROSNOWSKA
lekarz dent., wdowa po sędzi okręg.
po długich i ciężkich cierpieniach opatrzona św. Sakramentami, zmarła dnia 10 listopada 1944, przeżywszy lat 75.
Pogrzeb odbył się w Myślenicach dnia 21. XI. 1944.
Przewielebnemu duchowieństwu i wszystkim, którzy wzięli udział w pogrzebie i okazali współczucie, składają serdeczne podziękowanie
Dzieci, Wnuki i Rodzina

† Ś. p.
Tadeusz Drogosław TWARDZICKI
najdroższy, ukochany Syn
przeżywszy lat 20 zmarł tragicznie, opatrzony św. Sakramentami, 13 października 1944 r.
Nabożeństwo żałobne
odprawione zostanie w dniu 1 grudnia o godz. 10 rano w kościele OO. Reformatów, Kraków, o czym zawiadamia niepocieszona w żalu
8511 Matka

† Ś. p.
ROMAN FILIPCZYK
nauczyciel
przeżywszy lat 58, po długiej a ciężkiej chorobie, opatrzony św. Sakramentami zmarł 25 listopada 1944 r.
Nabożeństwo żałobne
odprawione zostało w kościele OO. Dominikanów w sobotę 27 listopada br. o godzinie 9,30.
Wyprowadzenie zwłok z kaplicy cmentarza rakowickiego nastąpi w dniu 27 listopada o godzinie 3,15, na który to smutny obrzęd zapraszają stroskani
587 Żona i Rodzina

† Za spokój duszy ś. p.
Dra Rudolfa ŻAKA
jako w drugą bolesną rocznicę śmierci odprawione zostanie dnia 28 listopada 1944 r. o godz. 7,30 rano w kościele OO. Jezuitów w Krakowie przy ul. Kopernika przed ołtarzem św. Józefa
Nabożeństwo żałobne
na które zaprasza
572 Żona

† Za spokój duszy śp.
Kazimierza Iwanickiego
inżyniera-architekty
zmarłego w Krośnie śmiercią tragiczną, odprawione zostanie w środę 29. XI. 1944, o godz. 9-tej rano w kościele św. Anny w Krakowie
Nabożeństwo żałobne
na które Krewnych, Przyjaciół i Kolegów zmarłego zapraszają
723 Rodzice

† Jako w czwartą bolesną rocznicę śmierci mego najdroższego i nigdy nieodżałowanego męża śp.
Mieczysława Kądziołka
artysty jubilera
odprawione zostanie we wtorek dnia 28 listopada b. r. o godzinie 8-mej rano w kościele OO. Kapucynów
Nabożeństwo żałobne
na które zaprasza
567 Żona

† Za duszę ś. p.
Alicji Marii PRZYSZLAKÓWNY
uczennicy Szkoły Handlowej, zmarłej w Warszawie dnia 28. VIII. 1944 r. odbędzie się
Nabożeństwo żałobne
dnia 28. XI. o godzinie 7-mej rano w kościele OO. Karmelitów, na które zaprasza Krewnych, Koleżanki i Znajomych
7864 Matka i Rodzina

† Ś. p.
ZALEWSKA MARIA
przeżywszy lat 52, po długiej a ciężkiej chorobie, opatrzona św. Sakramentami, zasnęła w Panu dnia 24 listopada 1944 r.
Nabożeństwo żałobne
przy zwłokach odprawione zostanie we wtorek dnia 28 listopada o godzinie 11 w kaplicy na cmentarzu rakowickim po czym nastąpi eksportacja do grobu, na które to smutne obrzędy zapraszają stroskani
Mąż, Córki i Rodzina

Wydawnictwo „Goniec Krakowski“, Kraków, Wielopole 1. — Telefon 22061.